

NORGES HØYESTERETT

Den 15. april 2011 avsa Høyesterett dom i

HR-2011-00843-A, (sak nr. 2010/2115), straffesak, anke over dom,

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Tormod Haugnes)

mot

A (advokat Bent Endresen)

STEMMEGIVNING :

- (1) Dommer **Møse**: Saken gjelder straffutmåling i lys av nye opplysninger av betydning for fastsettelse av fellesstraff med resttid etter prøveløslatelse, jf. straffegjennomføringsloven § 45.
- (2) Rogaland politidistrikt satte 11. mars 2009 A under tiltale for tre overtredelser av straffeloven § 229 første straffalternativ og én overtredelse av § 228 første ledd.
- (3) Jæren tingrett avsa 14. mai 2009 dom i saken. Domsslutningen punkt 2 lyder:

”A dømmes for overtredelse av straffeloven § 229 første straffalternativ jf. § 232, straffeloven § 229 første straffalternativ og straffeloven § 228 første ledd, sammenholdt med straffeloven §§ 61 og 62 første ledd, til fengsel i 2 – to – år og 3 – tre – måneder. Straffen er en fellesstraff med resttid fra Jæren tingretts dom av 19. august 2004 og Gulating lagmannsretts dom av 27. august 2004 jf. Høyesteretts dom av

8. desember 2004, jf. straffegjennomføringsloven § 45 første ledd, jf. straffeloven § 28 b første ledd bokstav b.”

- (4) Domfelte ble frifunnet for én overtredelse av § 229 første straffalternativ. Han måtte dessuten betale erstatning og/eller oppreisning til tre fornærmede.
- (5) A inngav fullstendig anke til Gulating lagmannsrett. Ved beslutning 14. september 2009 nektet lagmannsretten anken fremmet. Denne nektelsen ble etter anke opphevet av Høyesteretts ankeutvalg, jf. Rt. 2009 side 1407. Gulating lagmannsrett fremmet deretter anken til behandling. I dom 20. august 2010 lyder domsslutningens punkt 1 slik:
- ”A, født 10. mars 1969, dømmes for 1 overtredelse av strl. § 229 første str.alt. jf. § 232 og 1 overtredelse av strl. § 228 første ledd, sammenholdt med strl. § 62 første ledd, til fengsel i 2 – to – år og 3 – tre – måneder, hvorav 1 – ett – år og 7 – syv – måneder gjøres betinget med en prøvetid på 3 – tre – år, jf. strl. §§ 52-54.**
- Straffen er en fellesstraff med usont resttid fra Jæren tingretts dom av 19. august 2004 og Gulating lagmannsretts dom av 27. august 2004, jf. Høyesteretts dom av 8. desember 2004, jf. straffegjennomføringsloven § 45 første ledd jf. strl. § 28 b første ledd b.”**
- (6) Domfelte ble her frifunnet for ytterligere en overtredelse av § 229 første straffalternativ. Han ble også denne gang dømt til å betale erstatning/oppreisning til de fornærmede.
- (7) Dommen er rettskraftig, og ordre om fullbyrdelse av straffen ble gitt 10. september 2010.
- (8) Rogaland statsadvokatembeter har 23. desember 2010 anket den rettskraftige dommen til gunst for domfelte, jf. straffeprosessloven § 309. Anken er begrunnet med at lagmannsrettens dom bygger på en uriktig forutsetning ved fastsettelse av fellesstraffen. I domspremissene uttaler lagmannsretten følgende:
- ”Tiltalte er foruten den påankede dommen tidligere domfelt 8 ganger i tiden 1986 – 2006. Han ble løslatt på prøve med virkning fra 13. august 2008 etter soning av tre dommer. Resttiden er 2 år og 102 dager og relaterer seg til Jæren tingretts dom av 19. august 2004, som gjelder narkotikalovbrudd, og Høyesteretts dom av 8. desember 2004 som gjelder ran m.v. Den tredje dommen, Jæren tingretts dom av 19. mai 2006, gjelder overtredelser av tolloven, og ble sonet fullt ut ettersom strl. § 60 a kom til anvendelse. Denne saken er imidlertid besluttet gjenåpnet, og er pr. i dag ikke endelig avgjort. Prøvetiden utløper 23. november 2010.”**
- (9) I anken opplyses det at alle tre dommer – også den som var besluttet gjenopptatt – er sonet sammenhengende. Videre har Dalane tingrett i dom 24. november 2010 endret Jæren tingretts dom av 19. mai 2006 fra åtte måneder ubetinget til åtte måneder betinget fengsel. Dalane tingretts dom er rettskraftig.
- (10) *Jeg er kommet til at anken må tas til følge.*
- (11) Partene er enige om at lagmannsrettens beregning av resttiden – to år og 102 dager – er uriktig, fordi Jæren tingretts dom av 19. mai 2006 ikke skal tas i betraktning. Den korrekte resttid utgjør etter dette 590 dager, dvs. 1 år og 7–8 måneder.
- (12) Lagmannsretten fant som nevnt A skyldig i to straffbare forhold. De ble begått under en fest for amcar-miljøet natt til søndag 26. oktober 2008. A var til stede sammen med en person med X-blem.

- (13) Grunnlaget for overtredelsen av § 228 første ledd er i tiltalen post II beskrevet slik:
- ”Søndag 26. oktober 2008 kl. 02.00 i Y i Z slo han B i hodet med flere slag.”**
- (14) Lagmannsretten la følgende saksforhold til grunn:
- ”Forholdet i tiltalens post II fant sted ved at fornærmede B kom bort til baren, der A og kameratene satt. B var svært full, og retten kan ikke se bort fra at han ved anledningen har oppført seg plagsomt, herunder at han har kalt A ’jævla nisse’ eller liknende. Basert på As egen forklaring, samt på forklaringene fra B og C, mener retten A skubbet B og tildelte ham ett slag i ansiktet med flat hånd. Basert på B, C og Ds forklaringer mener retten B deretter trakk seg tilbake, hvorefter A slo ham flere ganger i bakhodet. B ble ikke påført skader som følge av slagene.”**
- (15) Det andre forholdet gjaldt § 229 første straffalternativ, hvor tiltalen beskriver grunnlaget slik:
- ”Søndag 26. oktober 2008 kl. 02.00 i Y i Z slo han E i hodet med knyttet hånd slik at E fikk et kutt som måtte sys med 6 sting, og fikk slått løs to fortenner.”**
- (16) Bakgrunnen var her at en av de tilstedeværende – F – kom med negative uttalelser om X etter at B var blitt angrepet. A og mannen med X-blem fikk vite dette. Om det videre hendelsesforløp uttalte lagmannsretten:
- ”Hva som videre skjedde er det noe sprikende oppfatninger av. Tiltalte har forklart at [X] mannen løp tilbake dit F var, og tiltalte fulgte etter ca. 20 meter bak. Han ville avverge bråk. Da han kom opp måtte han først brøyte seg forbi noen personer, bla. E. I følge tiltalte sto E med armene ut for å hindre tiltalte i å komme forbi, og E tok tak i klærne til tiltalte. I forbindelse med at tiltalte rev seg løs kan han ha kommet til å påføre E et slag i hodet. Han har delvis erkjent dette forholdet, tiltalens post I a, men ikke erkjent straffeskyld ettersom han ikke handlet forsettlig. E for sin del har forklart at idet tiltalte kom springende oppover, slengte han ut en arm etter E slik at denne fikk et slag i høyre tinning over øyet, og deretter 1-2 slag i kjeven.**
- På grunnlag av Es forklaring, som også støttes av C og G sine forklaringer, finner lagmannsretten bevist utenfor enhver rimelig tvil at tiltalte har forholdt seg som beskrevet i tiltalens post I a. E ble påført et kutt som måtte sys med 6 sting, hvilket er en legemsskade. Dessuten ble to fortenner slått løs. ... Tiltalte har ’slått’ seg forbi E, og lagmannsretten finner bevist at det for tiltalte måtte ha vært overveiende sannsynlig at slik bruk av nevene ville føre til en legemsskade. Han har således handlet forsettlig, og dømmes i samsvar med tiltalen.**
- Videre finner lagmannsretten at forholdet rammes av strl. § 232. Tiltaltes angrep var uprovosert ettersom E ikke på noen måte hadde lagt opp til at tiltalte angrep ham. De hadde heller ikke vekslet noen ord forut for hendelsen.”**
- (17) Lagmannsretten har konkludert med at A handlet forsettlig, men formuleringen ”måtte ha” vært overveiende sannsynlig” også for så vidt gjelder skadefølgene reiser tvil om lagmannsretten har bygget på et korrekt forsettsbegrep. Av den grunn har Høyesterett utenfor anken tatt opp spørsmålet om domfellelsen for forbrytelse mot straffeloven § 229 kan opprettholdes, jf. straffeprosessloven § 342 annet ledd nr. 1.
- (18) Formuleringen ”måtte ha” kan isolert sett tyde på at lagmannsretten har foretatt en aktsomhets- og ikke en forsettsvurdering. Men ved slike uttrykk er det avgjørende hvordan domsgrunnene sett i sammenheng er å forstå, jf. blant annet Rt. 1992 side 517.

For forsett med hensyn til skadefølge kreves det at domfelte regnet det som sikkert eller mest sannsynlig at skade kom til å inntreffe, jf. Rt. 2004 side 363 avsnitt 9. Her har lagmannsretten imidlertid lagt vekt på Es forklaring om at tiltalte, idet han kom springende oppover, ”slengete ... ut en arm etter E slik at denne fikk et slag i høyre tinning over øyet, og deretter 1-2 slag i kjeven”. Disse formuleringene reiser tvil om det er tilstrekkelig grunnlag for å fastslå at A utviste forsett med hensyn til de skadefølger E ble påført. Dommen kan derfor ikke opprettholdes for domfellelse etter § 229 første straffalternativ. Subsumsjonen etter § 232 opprettholdes.

- (19) På den annen side har lagmannsretten funnet det bevist at tiltalte hadde ”slått seg” forbi E og angrepet ham uten forutgående provokasjon. Lest i sammenheng, forstår jeg domsgrunnene slik at A forsettlig har legemsfornærmet E, og at han måtte innse at E ville bli skadet, dvs. at det minst forelå culpa levissima, jf. straffeloven § 43. Det er dermed grunnlag for å nedsubsumere til legemsfornærmelse med skadefølge etter § 228 første og annet ledd første straffalternativ.
- (20) Etter dette skal det utmåles straff for to overtredelser av straffeloven § 228 sammen med resttiden etter Jæren tingretts dom 19. august 2004 og Høyesteretts dom 8. desember 2004. Resttiden etter disse to dommene er 590 dager. Ved straffutmålingen må det tas noe hensyn til at det nå er nærmere 2 ½ år siden de forhold A dømmes for, ble begått. A synes også å ha kommet inn i mer ordnede forhold. Det er opplyst at han ikke lenger har noen tilhørighet til X, og at han har fast arbeid i brorens firma. På denne bakgrunn er jeg enig med lagmannsretten i at størsteparten av straffen bør gjøres betinget. Jeg er kommet til at straffen bør settes til fengsel i ett år og fire måneder, hvorav ett år og én måned gjøres betinget. Prøvetiden settes til to år.
- (21) Jeg stemmer for denne

D O M :

I Gulating lagmannsretts dom, domsslutningen punkt 1, gjøres den endring at A, født 10. mars 1969, dømmes for overtredelse av straffeloven § 228 første ledd og straffeloven § 228 første og annet ledd første straffalternativ, jf. § 232, jf. § 62 første ledd, til fengsel i 1 – ett – år og 4 – fire – måneder, hvorav fullbyrdelsen av 1 – ett – år og 1 – en – måned utstår med en prøvetid på 2 – to – år, jf. straffeloven §§ 52–54.

- (22) Dommer **Matningsdal:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (23) Dommer **Endresen:** Likeså.
- (24) Kst. dommer **Akerlie:** Likeså.
- (25) Justitiarius **Schei:** Likeså.
- (26) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I Gulating lagmannsretts dom, domsslutningen punkt 1, gjøres den endring at A, født 10. mars 1969, dømmes for overtredelse av straffeloven § 228 første ledd og straffeloven § 228 første og annet ledd første straffalternativ, jf. § 232, jf. § 62 første ledd, til fengsel i 1 – ett – år og 4 – fire – måneder, hvorav fullbyrdelsen av 1 – ett – år og 1 – en – måned utstår med en prøvetid på 2 – to – år, jf. straffeloven §§ 52–54.

Riktig utskrift bekreftes: